

НАВЧАННЯ ЖАНРОВОГО РОЗМАЇТТЯ ІНОЗЕМНОМОВНОГО АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Лідія ЧЕРЧАТА

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри англійської та німецької філології

Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

вул. Остроградського, 2, м. Полтава

ORCID: 0000-0002-4335-3282

l.cherchata@gmail.com

Лариса КОРОЛЬ

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри англійської та німецької філології

Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

вул. Остроградського, 2, м. Полтава

ORCID: 0000-0001-7356-6556

larys.l.korol@gmail.com

Стаття присвячена опануванню жанрового розмаїття іноземномовного академічного письма здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти, що є важливим етапом у підготовці фахівців, здатних до ефективної комунікації в науковому середовищі на міжнародному рівні. Наголошено, що в означеному контексті академічне письмо виступає не тільки як інструмент передачі знань, а і як важливий компонент розвитку критичного мислення, аналітичних здібностей і комунікативних навичок. У статті розглядаються ключові аспекти навчання жанрового розмаїття наукових текстів для магістрантів, специфіка роботи з різними жанрами академічних текстів, а також важливість урахування міжкультурних і мовних особливостей у написанні наукових робіт.

Зазначено, що навчання жанрового розмаїття має на меті не лише навчити студентів правильно писати згідно з вимогами конкретних жанрів, а й сприяти розвитку їхніх когнітивних і мовних здібностей. Важливою складовою частиною процесу є розвиток умінь самостійно аналізувати, синтезувати й інтерпретувати наукову інформацію. Детально опрацьовано питання дотримання вимог академічної доброчесності. Зазначено, що важливо не лише навчати студентів технічних аспектів написання, але й розвивати в них інтерес до наукової діяльності, що допомагає формувати високий рівень академічної та професійної відповідальності. Використання різноманітних цифрових інструментів дозволяє студентам

спростити процес організації інформації, перевірки на плагіат, структурування тексту, що сприяє полегшенню навчання жанрового розмаїття. Отже, комплексний підхід є необхідним для підготовки висококваліфікованих фахівців, які зможуть успішно інтегруватися в міжнародний науковий простір, дотримуватись високих стандартів академічної доброчесності, наукової етики та професіоналізму.

Ключові слова: академічне письмо, плагіат, критичне мислення, наукова стаття, штучний інтелект.

TEACHING GENRE DIVERSITY IN FOREIGN LANGUAGE ACADEMIC WRITING TO STUDENTS OF THE SECOND (MASTER'S) LEVEL OF HIGHER EDUCATION

Lidiia CHERCHATA

*PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of English and German Philology
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University
2 Ostrohradskyi str., Poltava
ORCID: 0000-0002-4335-3282
l.cherchata@gmail.com*

Larysa KOROL

*PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of English and German Philology
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University
2 Ostrohradskyi str., Poltava
ORCID: 0000-0001-7356-6556
larys.l.korol@gmail.com*

The article is devoted to mastering the genre diversity of foreign language academic writing of applicants for the second (master's) level of higher education, which is an important stage in the training of specialists capable of effective communication in the scientific environment at the international level. It is emphasized that in this context, academic writing acts not only as a tool for the transfer of knowledge, but also as an important component of the development of critical thinking, analytical abilities and communication skills. The article discusses the key aspects of teaching genre diversity in academic texts to undergraduates, the specifics of working with different genres of academic texts, and the importance of taking into account intercultural and linguistic features when writing academic papers.

It is noted that teaching genre diversity aims not only to teach students how to write correctly in accordance with the requirements of specific genres, but also to promote the development of their cognitive and linguistic abilities. An important component of the process is the development of the ability to independently analyze, synthesize,

and interpret scientific information. The issue of compliance with the requirements of academic integrity is elaborated in detail. It is noted that it is important to teach students not only the technical aspects of writing, but also to develop their interest in scientific activity, which helps to form a high level of academic and professional responsibility. The use of various digital tools allows students to simplify the process of organizing information, checking for plagiarism, and structuring the text, which in turn helps to facilitate the teaching of genre diversity. Thus, an integrated approach is necessary for the training of highly qualified specialists who will be able to successfully integrate into the international scientific space, adhering to high standards of academic integrity, scientific ethics and professionalism.

Key words: *academic writing, plagiarism, critical thinking, scientific article, artificial intelligence.*

Постановка проблеми. Розвиток наукових і професійних компетентностей спеціаліста більшості професійних галузей і сфер наукового пізнання важко уявити без належного рівня володіння хоча б однією іноземною мовою. Як у процесі навчання, так і під час становлення фахівця, апелювання до іноземномовних джерел, комунікація з іноземними колегами, обмін досвідом – невід’ємні, логічні процеси, цілком властиві у глобалізованому світі. Репрезентувати знання та кваліфікацію часто доводиться у письмовій формі, у зв’язку із чим особливого значення набуває усвідомлення жанрового розмаїття, зокрема і знання структури текстів, відчуття аудиторії, володіння лексичним запасом, граматиною та синтаксисом; дотримання стандартів оформлення та стилю цитування тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Завдання з розвитку вищеперелічених навичок покладено на заклади вищої освіти, незалежно від їхнього профілю. Так, якщо на етапі підготовки до здобуття бакалаврського ступеню ключовою прерогативою є посилення інтересу студентів до науково-дослідницької діяльності, більш глибокого вивчення іноземних мов і розуміння загальних правил і вимог академічного письма, то під час навчання в магістратурі основний акцент зміщується на формування здатності здобувачів вищої освіти до самостійного створення наукових текстів різних жанрів англійською чи іншою іноземною мовами, опанування стратегій аргументації, академічної риторики, а також удосконалення навичок критичного аналізу й адаптації своїх досліджень до міжнародних стандартів наукової комунікації. Примітно, що в межах різних академічних курсів, зазвичай гуманітарного спрямування, інтегруються відповідні блоки відомостей, що разом формують загальне уявлення про жанрове розмаїття іноземномовного академічного письма. Наприкінці минулого століття французький соціолог П’єр Бурдьє в результаті проведеного аналізу проблем академічної грамотності у вищій школі дійшов висновку про те, що студентам складно сприймати академічну мову (англійську), особливо писемну її форму, через брак знань зі спеціальної термінології та відсутність навичок академічного письма [19]. Це дало поштовх появі низки наукових досліджень, присвячених різним аспектам

академічного письма. Відтоді теоретичні засади іноземномовного академічного письма, його принципи, завдання, форми й методи навчання, рекомендації щодо особливостей написання академічного тексту того чи того жанру, жанрове розмаїття тощо постійно перебувають у полі зору вітчизняних і закордонних науковців (І. Бондар [1], А. Вихрущ [3], Л. Городжа [5], Н. Дюканова [4], О. Ільченко [6], Т. Костирко [1], Ш.К. Міллер [21], Дж. Морлі [20], Н. Павлюк, О. Патієвич [8], Дж.К. Річардс [21], І. Харченко [16], Т. Яхонтова [17; 18]. Важливо зауважити, що дотичним до проблеми навчання іноземномовного академічного письма є питання плагіату та дотримання засад академічної доброчесності, що й висвітлюють у своїх роботах Д. Сінченко [13], Л. Філіпенко, О. Думанський, О. Козак [15] та інші вчені.

Метою статті є дослідження особливостей навчання жанрового розмаїття іноземномовного академічного письма здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, з акцентом на розвиток ключових мовних, когнітивних і комунікативних навичок, необхідних для успішної інтеграції в міжнародне академічне середовище.

Виклад основного матеріалу дослідження. У дослідженнях із порушеної теми зазначається, що стрімкий прогрес академічного письма як навчальної дисципліни загалом та іноземномовного академічного письма зокрема сприяв його утвердженню як ключового компоненту університетських програм за кордоном, а згодом і в Україні, перетворив на один із найдинамічніших напрямів наукових досліджень.

Наукові монографії, методичні рекомендації та навчальні посібники узагальнюють різноманітні підходи до трактування поняття «академічне письмо», яке охоплює складну та багатовимірну палітру необхідних для успішного навчання в закладі вищої освіти компетентностей, визнаних з-поміж інших першорядними. До таких належно віднести загальні (знання англійської (або іншої іноземної) мови на визначеному рівні) і професійні (необхідні в більш вузькій науковій чи практичній сфері). Науковиці Н. Гончаренко-Закревська та Н. Дюканова називають писемну мову (написання анотацій, наукових статей, тез, есе, кваліфікаційних робіт, які студент виконує самостійно) основою академічної грамотності [4].

Наприклад, Л. Громик та І. Насмінчук тлумачать академічне письмо як результат самостійної науково-дослідницької діяльності, утіленої в писемній формі за допомогою системи графічних знаків мови, який засвідчує нові шляхи пізнання, розв'язання тієї чи тієї проблеми [2, с. 46]. Проте спірним, на нашу думку, видається ототожнення академічного письма із самостійною діяльністю. Не завжди академічний текст вміщує лише суб'єктивні міркування та висновки, яких дійшов автор; навпаки – здебільшого для підтвердження вагомості й оригінальності власних висновків або переконань важливо посилатися на результати вивчення того чи того питання вченими, фахівцями окремої галузі, отже, уміти належним чином оформити такі посилання на інші теоретичні джерела, використані

у своєму тексті. Інакше кажучи, об'єктивно й з повагою ставитися до інших ідей і чужих текстів.

Відома вітчизняна дослідниця в галузі академічного письма Т. Яхонтова визначає його як процес створення наукових текстів англійською мовою, що відповідають специфічним жанровим і риторичним вимогам. Вона підкреслює важливість розуміння структури й особливостей різних жанрів наукового дискурсу для ефективної комунікації в академічному середовищі [17, с. 20–21]. З означеною думкою корелює й підхід С. Тітова до визначення академічного письма як продукування текстів наукової комунікації, яких потребує міжнародна спільнота, яке є одним із критеріїв, що визначають успішність академічної кар'єри майбутнього фахівця [14].

Дещо абстрактним, проте досить раціональним видається підхід, запропонований А. Вихрущ, де вказано, що йдеться про процес створення й оприлюднення наукового тексту [3, с. 113]. У світлі аналізу вищевказаних та інших трактувань, представлених у науковій літературі, можемо дійти висновку щодо доцільності розуміння під академічним письмом форми письмової комунікації, яка використовується в наукових, освітніх і професійних контекстах, спрямованої на генерування й передачу власних ідей, аргументів, дослідницьких результатів чи концепцій за допомогою чіткого, логічного, точного та структурованого викладу.

Таке бачення підсилюється врахуванням його ключових характеристик, до яких зазвичай відносять:

- формальність (академічне письмо уникає розмовної мови, сленгу, емоційно забарвлених висловів і невизначеності. Наприклад, замість слова «думаю» уживають більш узагальнені конструкції, як-от: «можна припустити», «уважаємо», «прийнято розуміти»);

- об'єктивність (тексти мають бути максимально нейтральними. Автор зосереджується на фактах, аргументах, аналізі та доказах, уникає особистих упреждень чи емоційних суджень);

- структурованість (академічний текст має логічну організацію: вступ, основна частина (аналіз чи аргументація) та висновки. Кожен елемент тексту має виконувати конкретну функцію, а ідеї мають бути послідовними. Залежно від жанру академічного письма, висуваються додаткові вимоги щодо змісту та структури тексту, з якими доцільно ознайомитися перед початком роботи (шаблон, вимоги, методичні рекомендації тощо);

- аргументованість (будь-які твердження або ідея мають бути підкріплені доказами (науковими даними, посиланнями на авторитетні джерела чи експериментальними результатами);

- точність і чіткість (використання специфічної термінології, яка відповідає визначеній галузі знань, є важливим аспектом академічного письма. Водночас варто уникати двозначностей і надмірної складності);

- дотримання академічної доброчесності (обов'язковим є посилання на джерела інформації, щоб нівелювати ймовірність плагіату та висловити повагу до інтелектуальної власності інших авторів).

Із розвитком цифрових технологій, інтеграцією інтернету в навчальний процес проблематика виявлення плагіату суттєво зросла. Так, у розумінні ст. 72 Закону України «Про освіту», академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [11]. Прояви її порушень можуть набувати різних форм, як-от: плагіат або самоплагіат, фальсифікація даних, списування, хабарництво, фабрикація, обман, необ'єктивне оцінювання. Кожен із перелічених видів, за винятком останнього, досить часто трапляється в академічному письмі та, щонайгірше, набуває системного характеру. Так, скажімо, упродовж 2023 р. до Національного агентства надійшли 32 скарги / повідомлення щодо наявності академічного плагіату, фабрикації або фальсифікації в захищених в Україні дисертаціях на здобуття наукових ступенів кандидата наук (16) і доктора наук (16) [12, с. 66]. Громадська організація «Трон» у межах ініціативи «Дисергейт», що систематично чинить опір і бореться з академічною недоброчесністю, повідомляє про значно гірші показники: до 90% усіх робіт в Україні містять плагіат [10]. Якщо під час перевірки наукової статті, дипломної роботи чи дисертації простіше виявити плагіат (через тривалість процесу підготовки матеріалу та більшу зосередженість наукового керівника), то стосовно есе, проєктів, курсових робіт, значна кількість яких іноді припадає на одного керівника, – апріорі неможливо. За таких умов залишається покладатися на добропорядність здобувача вищої освіти та його відповідальність.

Звісно, у зв'язку з наявним попитом, особливо серед наукової спільноти, на програми, які в автоматизованому режимі дають змогу виявити випадки недоброчесності, ІТ-спеціалісти створили значну кількість програм як на платній, так і безоплатній основі, які полегшують процес ідентифікації. Наприклад: GPTZero, AI Writing Check, CrossPlag, OpenAI, інші аналоги [15, с. 6]. Вони з легкістю виявляють прямі запозичення, результати використання штучного інтелекту чи некоректність цитувань. Зазвичай основна проблема зводиться до визначення тексту, який є результатом рерайту (заміни слів), в окремих випадках – перекладу наукового тексту з інших мов. Така діяльність нині передбачає залучення кваліфікованих фахівців у сфері дослідницьких розвідок для оцінювання ймовірності запозичень вищевказаним способом.

Начасним в останні роки залишається питання меж використання штучного інтелекту під час написання академічних текстів. Категорично заперечливим тезам протистоять альтернативні, більш ліберальні позиції науковців, що допускають таку можливість «у прийнятних межах». Скажімо, за допомогою методів машинного навчання й аналізу даних штучний інтелект може персоналізувати освітні програми та матеріали відповідно до індивідуальних потреб студентів. Він здатний оцінювати динаміку навчання, швидкість засвоєння знань, труднощі й досягнення кожного, пропонувати адаптивні рекомендації та завдання. Такий

підхід сприяє створенню безбар'єрного освітнього середовища, що гармонійно відповідає потребам і особливостям студентів.

Окрім зазначеного, штучний інтелект може використовуватися для автоматизації процесу оцінювання роботи студентів і зворотного зв'язку. Нейромережі й алгоритми машинного навчання спроможні аналізувати роботи й завдання студентів, зіставляти їх із критеріями оцінювання та надавати зворотний зв'язок, забезпечувати об'єктивність і зниження впливу людини під час оцінювання. Як наслідок, викладач може зосередитися на більш творчих та інтерактивних аспектах освіти. Загалом нейромережі є потужним інструментом штучного інтелекту, що володіє значним потенціалом для впровадження у сфері вищої освіти. Їхня здатність до оброблення складних даних і адаптивного навчання робить їх цінним інструментом для створення інноваційних та інтелектуальних освітніх систем. Окрім того, штучний інтелект може бути використаний для створення інтелектуальних освітніх ресурсів, як-от віртуальні та доповнені реальності. За допомогою штучного інтелекту можна створювати реалістичні середовища симуляції, де студенти практикують навички й отримують практичні знання. Такі технології здатні доповнювати та збагачувати навчальний процес, надавати студентам нові можливості для практики й експериментів.

Попри численні переваги штучного інтелекту в освіті, він також має деякі недоліки. Передусім існує ризик, що зловживання відповідними програмами призведе до зниження здатності студентів самостійно мислити й генерувати ідеї. Якщо студенти надмірно покладаються на цифрові ресурси для виконання завдань, це може призвести до втрати важливих навичок, які формуються у процесі навчання, зокрема критичного мислення, аналізу інформації та творчого підходу до вирішення проблем. Здатність генерувати ідеї, розв'язувати складні завдання та знаходити нестандартні рішення є ключовою для інтелектуального розвитку. У перспективі надмірне використання таких ресурсів може послабити вміння самостійно мислити, що зрештою вплине на якість їхньої професійної діяльності.

Водночас варто відзначити, що в новій редакції Закону України «Про авторське право та суміжні права» передбачено право особливого роду (*sui generis*) на неоригінальні об'єкти, створені за допомогою комп'ютерної програми. Зокрема, ст. 33 регулює договірні відносини, пов'язані з використанням штучного інтелекту, та сприяє комерціалізації такої діяльності [9]. У результаті проведеного аналізу положень Закону України «Про освіту» [11] та проекту закону «Про академічну доброчесність» [10] можна дійти висновку про можливість визнання штучного інтелекту співавтором як один зі способів забезпечення академічної доброчесності.

Спираючись на викладацький досвід, ми схильні думати, що варто обмежувати студентів у використанні програм штучного інтелекту, щоби зберегти їхню креативність, мотивацію до здобуття нових знань і залучення до наукової діяльності. Це особливо актуально для вивчення іноземних мов, зокрема англійської.

Нині консультації щодо розвитку навичок письмового мовлення здебільшого надає науковий керівник, тоді як ознайомлення магістрантів із жанровою специфікою іншомовного письма відбувається в межах вивчення іншомовного академічного письма як обов'язкової дисципліни загальнонаукового циклу освітньої програми підготовки магістрів. У зарубіжних ЗВО базовим жанром академічного письма є есе, яке традиційно визначають як стислий прозовий твір невеликого обсягу та вільної композиції, що виражає індивідуальні враження й міркування з конкретного приводу чи питання. Під час написання есе студенти спочатку вивчають варіант уже готового тексту, аналізують його структуру, виокремлюють тезу (thesis statement) у вступі, речення, що несуть головну думку в кожному абзаці (topic sentences); потім – виявляють причинно-наслідкові зв'язки, створюють їх графічне представлення; аналізують мову, типову для логічних зв'язків цього виду, яка опрацьовується в умовно-комунікативних і власне комунікативних вправах і завданнях. Після цього студенти вибирають тему власного есе, подають схематичне зображення представлених у ньому причинно-наслідкових зв'язків; розробляють план, виокремлюють тезу, добирають лексичні одиниці та структури, адекватні для передачі змісту тексту; обговорюють свої ідеї в парах або групах.

Тому під час розроблення програм з академічного письма необхідно сфокусувати увагу викладачів на виборі підходу, виходячи із проблеми лінгвокультурологічного характеру стосовно україномовних студентів, для яких англійська є іноземною мовою. У науково-методичній літературі чітко проглядаються три підходи в навчанні академічного письма: навчання процесу написання заданого зразка (writing process), навчання риторики цільової мови (the intellectual/rhetorical approach), навчання академічних жанрів (the social/genre approach).

У наших програмах ми використовуємо комбінований підхід. Сутність цього підходу полягає в тому, що ми не вчимо студента мови як системи символів і знаків, незалежної від соціального контексту, радше ми звертаємось до неї як до інструменту, або, інакше кажучи, культурологічного ресурсу для створення змістовних текстів. У результаті такого підходу той, хто навчає, отримує мовний ключ до використання іноземної мови у визначеному соціальному (академічному чи діловому) та культурологічному, а саме англomовному, контексті. Оскільки цільова аудиторія навчання академічного письма варіюється, змінюються і поставлені завдання, з дотриманням принципу від простого до складного.

З урахуванням специфіки комунікативно-цільового призначення розглядаються жанри, спрямовані на презентацію нового наукового змісту (стаття), його просування (тези доповідей), інформування (анотація статті), обговорення (електронні групові дискусії). Особливу увагу варто звернути на жанр наукової статті, який багатьма дослідниками визнано провідним жанром, що зумовлено роллю в реалізації головного комунікативного завдання сучасної науки – створення та презентації нового знання [18, с. 147, 149]. Наукова стаття еволюціонувала та розподілилася на підвиди, як-от: 1) стаття, що звітує про конкретне дослідження

(research report) і є головним засобом презентації наукового знання в сучасній світовій науці; 2) стаття суто теоретичного характеру, спрямована на висунення й обговорення концептуальних проблем або абстрактних ідей шляхом логічної аргументації із притаманним есеїстичним стилем; 3) оглядова стаття (review article), присвячена розгляду наукового стану та досліджень у визначеній галузі або аналізу літератури з вибраної наукової тематики; 4) полемічна стаття, спрямована на обговорення дискусійних наукових питань; 5) коротка стаття-повідомлення (під англійською назвою *short communication*, іноді *brief report*, *note* або *research and discussion note*) [18, с. 151; 22, с. 217].

Отже, наукова стаття є одним із ключових результатів дослідницької діяльності, основна мета якої – ознайомлення наукової спільноти з авторськими напрацюваннями та представлення його позиції й висновків у межах вибраної галузі дослідження. Зазвичай наукова публікація є завершеним і логічно структурованим текстом, який розкриває якийсь аспект загальної проблематики дослідження. Під час підготовки статті магістранти мають дотримуватися вимог до структури наукової роботи, застосовувати науковий стиль мовлення, що вирізняється точністю, логічністю, послідовністю, об'єктивністю викладу матеріалу. Наукові статті традиційно мають стандартну структуру, яка включає такі компоненти: заголовок (*Title*), анотацію (*Abstract / Summary*), ключові слова (*Key words*), вступ (*Introduction*), основну частину (*Main Body*), висновки (*Conclusions*) і список використаних джерел (*References*). Особливу увагу варто приділяти написанню анотації, оскільки вона має коротко та змістовно викладати головні положення дослідження, зацікавлювати потенційного читача.

Важливо, щоб магістранти враховували стилістичні особливості академічного письма з характерними для нього чіткістю, формальністю, уникненням розмовної лексики, складних метафор і надмірної емоційності. Натомість вони мають усвідомлювати, що текст має бути логічно зв'язним, із чітко структурованими абзацами та використанням перехідних слів і фраз (*such as furthermore, in addition, therefore, consequently*).

Використання правильного термінологічного апарату та відповідного академічного словника також є важливим критерієм якості наукової статті. Науковий стиль потребує точності у формулюваннях, тому здобувачі вищої освіти мають уникали двозначності. Окрім цього, важливо донести студентам те, що в академічній літературі варто зосередитися не на тому, хто виконує дію, а на тому, на кого вона спрямована. Тобто використання *Passive Voice* характерне для академічного письма, оскільки це уможливлює виокремлення автором найбільш важливих учасників або подій у синтаксичних конструкціях (*It is observed that <...>* замість *We observed that <...>*). *Present perfect* зазвичай використовується в разі посилення на попередні дослідження і, оскільки це теперішній час, указує на те, що результати актуальні нині. Не варто ігнорувати так звані академічні поняття: *advance, argues, asserts, assumes, casts doubt on, claims, comments, declares, demonstrates, describes, emphasises, explains, highlights, hypothesises,*

implies, maintains, mentions, notes, observes, questions, puts forward, shows, states, stresses, suggests.

Для забезпечення формальності й точності викладу варто знати про особливості використання займенників у науковій статті англійською мовою. Зокрема, варто дотримуватися деяких правил, щоб забезпечити формальність і точність викладу: уникнення “I” та “we” у тексті робить його більш об’єктивним, якщо ж автори згадують себе, можна використовувати “the authors” або “this study” (*This study analyzes <...>*).

Ще одним ключовим аспектом є коректне цитування й оформлення джерел відповідно до прийнятих міжнародних стандартів (*APA, MLA, Chicago, Harvard* тощо). Належне посилання на першоджерела не лише демонструє обізнаність автора в темі, а й сприяє дотриманню принципів академічної доброчесності.

Пошуки розв’язання проблеми мотивації студентів можна і треба знаходити в межах особистісно орієнтованого підходу. Включення в роботу проблемних завдань, вправ «на перспективу» задіює пізнавальні, професійні мотиви та мотив досягнень. Знайомство з політикою в галузі іноземномовної освіти, із сучасними освітніми та дослідницькими ініціативами в Україні розкриває перед майбутніми фахівцями перспективи формування навичок і вмінь академічного письма. Участь у міжнародних програмах, конкурсах, проєктах, академічних форумах, наприклад у формі есе, відкриває доступ до реальної аудиторії. Усвідомлення студентами цілей навчання та перспектив реалізації сформованих навичок і вмінь академічного письма багато в чому знімає проблему мотивації навчання.

Висновки й перспективи подальшого дослідження. Навчання жанрового розмаїття іншомовного академічного письма здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти є важливим аспектом розвитку мовленнєвої компетенції майбутніх фахівців у науковій сфері. Зважаючи на складність і багатогранність вимог до академічного письма, особливо в контексті іноземномовного середовища, особливу увагу варто приділяти формуванню здатності адекватно використовувати різні жанри письмових робіт: від рефератів і есе до наукових статей і дисертацій. Процес навчання має включати не лише засвоєння мовних і стилістичних норм, але й розвиток уміння адаптувати текст до специфіки академічного спілкування в межах конкретної дисципліни. Важливою складовою частиною є акцент на міжкультурному контексті, оскільки жанрові вимоги в різних мовах і культурах можуть суттєво різнитися. Тому ефективне навчання жанрового розмаїття передбачає інтеграцію теоретичних знань і практичних навичок, що дозволяє здобувачам не тільки опанувати необхідні формати письма, але й розвинути критичне мислення та здатність до самоаналізу. У результаті, така підготовка сприяє підвищенню якості наукових досліджень і успішній інтеграції здобувачів у міжнародну академічну спільноту. Перспективи подальших наукових пошуків убагачаємо у проведенні аналізу змісту та ролі кодексів академічної доброчесності, ухвалених на рівні ЗВО.

ЛІТЕРАТУРА

1. Академічне письмо : навчальний посібник / уклад. : Т. Костирко та ін. Миколаїв : НУК, 2022. 116 с.
2. Академічне письмо та доброчесність : навчально-методичний посібник / І. Насмінчук, Л. Громик. Кам'янець-Подільський : ЗВО «ПДУ», 2024. 256 с.
3. Вихрущ А. Академічне письмо: структура і завдання. *Медична освіта*. 2021. Вип. 1. С. 112–116. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2021.1.11979>.
4. Гончаренко-Закревська Н., Дюканова Н. Шляхи поліпшення іншомовної академічної грамотності у ВНЗ. *Наука і техніка сьогодні*. Серія «Педагогіка». 2022. Вип. 1 (1). С. 27–37.
5. Городжа Л. Наукова стаття: як написати та опублікувати в рейтинговому виданні : методичні рекомендації. Київ : Інститут електродинаміки НАН України, 2020. 48 с.
6. Ільченко О. Англійська для науковців. *The Language of Science* : підручник. 2 вид., доопрац. Київ : Наукова думка, 2010. 288 с.
7. Карчевський М. Правове регулювання штучного інтелекту: ризик-орієнтований підхід у європейській дискусії. *Актуальні питання права та соціально-економічних відносин* : збірник статей. Кропивницький, 2023. С. 20–29.
8. Патієвич О. Організація процесу навчання англomовного академічного письма студентів магістратури в умовах експерименту. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2018. Вип. 61. Т. 2. С. 151–156.
9. Про авторське право та суміжні права : Закон України № 2811–IX від 01.12.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20>.
10. Про академічну доброчесність : проєкт закону від 08.01.2024 р. № 10392. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3789-20#Text>.
11. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145–VIII. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
12. Річний звіт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти за 2023 р. Київ, 2024. 109 с. URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2024/05/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82-2023.pdf>.
13. Сінченко Д. Плагіат в українській освіті. Як організовано боротьбу з явищем в регіональних вишах. *Український тиждень*. 2021. URL: <https://tyzhden.ua/plahiat-v-ukrainskij-osviti-iak-orhanizovano-borotbu-z-iavyshchem-v-rehionalnykh-vyshakh/>.
14. Тітов С. Інформаційно-освітнє середовище навчального закладу: розвиток засобів і способів комунікаційної й інформаційної взаємодії. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2014. Вип. 3. С. 144–150.
15. Філіпенко Л., Думанський О., Козак О. Академічна доброчесність у науковому та освітньому середовищі закладів освіти України: погляд крізь призму наявності штучного інтелекту. *Академічні візії*. 2023. Вип. 19. С. 1–9.

16. Харченко І. Формування навичок академічного письма в майбутніх фахівців нефілологічного профілю в умовах інформаційно-освітнього середовища. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 64. Т. 2. С. 347–351.
17. Яхонтова Т. Основи англomовного наукового письма : навчальний посібник для студентів, аспірантів і науковців. 2 вид. Львів : ПАІС, 2003. 220 с.
18. Яхонтова Т. Лінгвістична генологія наукової комунікації : монографія. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2009. 420 с.
19. Bourdieu P., Passeron M. Academic Discourse: Linguistic Misunderstanding and Professional Power. Stanford : Stanford University Press, 1994. 144 p.
20. Morley J. The Academic Phrasebank: an academic writing resource for students and researchers. 2018. URL: https://www.academia.edu/49082519/The_Academic_Phrasebank_by_Dr_John_Morley_University_of_Manchester_.
21. Richards J.C., Miller Sh.K. Doing Academic Writing in Education Connecting the Personal and the Professional. *Connecting the Personal and the Professional*. Mahwah, New Jersey ; London : Lawrence Erlbaum Associates ; Publishers, 2005. 213 p. URL: <http://ndl.ethernet.edu.et/bitstream/123456789/8418/1/199.pdf.pdf>.
22. Swales J.M., Feak C.B. Academic Writing for Graduate Students: Essential Tasks and Skills. Second edition. Ann Arbor : The Univ. of Michigan Press, 2004. 332 p.

REFERENCES

1. Akademichne pysmo [Academic writing]: navch. posib. / ukladachi: T. Kostyrko, S. Larenkova, I. Bondar, M. Zhyhalkina. Mykolaiv: NUK. 2022. 116 s. [in Ukrainian].
2. Akademichne pysmo ta dobrochesnist [Academic writing and integrity]: navch.-metod. posib. / I. Nasminchuk, L. Hromyk. Kamianets-Podilskyi: ZVO “PDU”, 2024. 256 s. [in Ukrainian].
3. Vykhreshch, A. (2021). Akademichne pysmo: struktura i zavdannia. [Academic writing: structure and objectives]. *Medychna osvita*. Vyp. 1. S. 112–116. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2021.1.11979>.
4. Honcharenko-Zakrevska, N., & Diukanova, N. (2022). Shliakhy polipshennia inshomovnoi akademichnoi hramotnosti u VNZ. 256 s. [Ways to improve foreign language academic literacy in HEI]. *Nauka i tekhnika sohodni*. Seriiia “Pedahohika”. Vyp. 1 (1). S. 27–37 [in Ukrainian].
5. Horodzha, L. (2020). Naukova stattia: yak napysaty ta opublikuvaty u reitynhovomu vydanni [Scientific article: how to write and publish in a ranked journal]: metod. rekomendatsii. Kyiv: Instytut elektrodynamiky NAN Ukrainy. 48 s. [in Ukrainian].
6. Ilchenko, O. (2010). Anhliiska dlia naukotsiv. The Language of Science: Pidruchnyk. Vydannia druhe, doopratsovane. Kyiv: Naukova dumka. 288 s. [in Ukrainian].
7. Karchevskyi, M. (2023). Pravove rehuliuвання shtuchnoho intelektu: ryzyk-orientovanyi pidkhid u yevropeiskii dyskusii [Legal regulation of artificial intelligence: a risk-based approach in the European debate]. *Aktualni pytannia prava ta sotsialno-ekonomichnykh vidnosyn*: zb. st. Kropyvnytskyi. S. 20–29. 288 s. [in Ukrainian].

8. Patiievych, O. (2018). Orhanizatsiia protsesu navchannia anhlomovnoho akademichnoho pysma studentiv mahistratury v umovakh eksperymentu. [Organising the process of teaching English-language academic writing to undergraduate students in an experimental setting]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*. Vyp. 61. T. 2. S. 151–156 [in Ukrainian].
9. Pro avtorske pravo ta sumizhni prava: Zakon Ukrainy [On copyright and related rights: Law of Ukraine] № 2811–IX vid 01.12.2022. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20>.
10. Pro akademichnu dobrochesnist: proekt zakonu [On academic integrity: draft law] vid 08.01.2024 № 10392. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3789-20#Text>.
11. Pro osvitu: Zakon Ukrainy [On education: Law of Ukraine] vid 05.09.2017 № 2145–VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
12. Richnyi zvit Natsionalnoho ahentstva iz zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity za 2023 r. [Annual Report of the National Agency for Quality Assurance in Higher Education for 2023]. Kyiv. 2024. 109 p. Retrieved from: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2024/05/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82-2023.pdf>.
13. Sinchenko, D. (2021). Plahiat v ukrainskii osviti. Yak orhanizovano borotbu z yavyschem v rehionalnykh vyshakh [Plagiarism in Ukrainian education. How the fight against plagiarism is organised in regional universities]. *Ukrainskyi tyzhden*. Retrieved from: <https://tyzhden.ua/plahiat-v-ukrainskij-osviti-iak-orhanizovano-borotbu-z-iavyschem-v-rehionalnykh-vyshakh/>.
14. Titov, S. (2014). Informatsiino-osvitnie seredovyshe navchalnoho zakladu: rozvytok zasobiv i sposobiv komunikatsiinoi y informatsiinoi vzaiemodii. [Information and educational environment of an educational institution: development of means and methods of communication and information interaction]. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury*. Vyp. 43. S. 144–150 [in Ukrainian].
15. Filipenko, L., Dumanskyi, O., & Kozak, O. (2023). Akadmichna dobrochesnist v naukovomu ta osvitnomu seredovyschi zakladiv osvity Ukrainy: pohliad kriz pryzmu naiavnosti shtuchnoho intelektu [Academic Integrity in the Scientific and Educational Environment of Ukrainian Educational Institutions: a View through the Prism of Artificial Intelligence]. *Akademichni vizii*. Vyp. 19. S. 1–9 [in Ukrainian].
16. Kharchenko, I. (2023). Formuvannia navychok akademichnoho pysma maibutnikh fakhivtsiv nefilolohichnoho profilu v umovakh informatsiino-osvitnoho seredovyscha [Formation of academic writing skills of future non-philological specialists in the conditions of information and educational environment]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. Vyp. 64. Tom 2. S. 347–351 [in Ukrainian].
17. Yakhontova, T. (2003). Osnovy anhlomovnoho naukovoho pysma: navch. posibnyk dlia studentiv, aspirantiv i naukovtsiv [Fundamentals of English-language scientific writing: a textbook for students, postgraduates and researchers]. Vyd. 2-he. Lviv: PAIS. 220 s.

18. Yakhontova, T. (2009). *Linhvistychna henolohiia naukovoï komunikatsii* [Linguistic genology of scientific communication]: monohr. Lviv: Vyd. tsentr LNU im. I. Franka. 420 s. [in Ukrainian].
19. Bourdieu, P., & Passeron, M. (1994). *Academic Discourse: Linguistic Misunderstanding and Professional Power*. Stanford: Stanford University Press. 144 p.
20. Morley, J. (2018). *The Academic Phrasebank: an academic writing resource for students and researchers*. Retrieved from: https://www.academia.edu/49082519/The_Academic_Phrasebank_by_Dr_John_Morley_University_of_Manchester_.
21. Richards, J.C., & Miller, Sh.K. (2005). *Doing Academic Writing in Education Connecting the Personal and the Professional*. Connecting the Personal and the Professional. Mahwah, New Jersey; London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers. 213 p. Retrieved from: <http://ndl.ethernet.edu.et/bitstream/123456789/8418/1/199.pdf.pdf>.
22. Swales, J.M., & Feak, C.B. (2004). *Academic Writing for Graduate Students: Essential Tasks and Skills*. Second edition. Ann Arbor: The Univ. of Michigan Press, 332 p.